

Rast

*...da občutim v sebi
le eno veličast vesoljstvo tihega
Rast.
(Srečko Kosovel)*

UVODNIK

Pišimo novo poglavje Primorskemu dnevniku

Ne vem, o čem naj pišem ob tej priliki, po eni strani zato, ker je argumentov, o katerih bi rade volje pisala, mnogo, po drugi pa, ker se mi zdi kar nekam neobičajno (a obenem prijetno!) pisati uvodnik za nek časopis... No, ker pa so razmere znotraj naše manjšine take, kot pač so, se bom zaustavila kar ob položaju Primorskega dnevnika oziroma Zadruga PD, ki se je

Poljanka Dolhar.

v teh zadnjih dneh samo še poslabšalo. Vsak dnevnik predstavlja za vsako manjšino neizmerno bogastvo, saj je eden od neločljivih členov dolge in zamotane manjšinske verige, po mojem mnenju, mnogo bolj kot radio ali televizija. Da se razumemo: tudi radio in televizija igrata pomembno vlogo pri osveščanju manjšine in predstavljata (posebno radio) sredstvo, s katerim je marsikomu oziroma marsikateri naši ustanovi, društvu, skupini dana možnost, da javnost seznanj s svojim delovanjem. Dnevno izhajanje časopisa pa je še nekaj več; je pisana beseda in torej branje, vsi pa dobro vemo, kako koristno je lahko vsakodnevno branje v slovenskem jeziku... nekaterim vedno prisotnim napakam navkljub...

Ravno zaradi tega je nedopustno, da bi Primorski dnevnik zamrl in vsaj navidezno zgleda, da se tega danes zavedajo prav vse komponente naše manjšine. Uporabljam izraz "vsaj navidezno", ker se mi zdi vseeno nekam čudno, da se določeni krogi niso množično vpisali v Zadrugo. Še bolj čudno, če že ne sumljivo, se mi zdi to, da so se med samimi pobudniki Zadruga našli taki, ki so se vanjo vpisali z minimalno (simbolično) vsoto 50.000 lir. Kljub temu da ne odobravam, da so na straneh Primorskega dnevnika objavili zneske, s katerimi so se posamezniki včlanili v Zadrugo, kljub temu da sem prepri-

čana, da ima vsakdo pravico vložiti v Zadrugo vsoto, ki se mu zdi najbolj primerna - skratka kljub vsemu temu se mi pa vseeno poraja sum, da ti gospodje v bodočnost Zadruga ne verjamejo. Škoda. Tudi zato ker mislim, da bi morali ti ljudje, ki med drugim tudi (neizvoljeno!) sedijo v skupnem zastopstvu in tkejo torej nitke manjšinske usode, dajati boljši zgled. Mislim, da bi glede na stolčke, na katerih sedijo, lahko to od njih tudi zahtevali. Kajti če se oni ne čutijo dolžne vložiti v Zadrugo višjih vsot, kako lahko pričakujemo, da bodo to storili "preprosti" ljudje?

In tako se je zgodilo, da jim je velik del (ne ves!) manjšine sledil... in da je danes v Zadrugi PD mnogo manj kapitala, kot so pobudniki prvotno pričakovali. Zavedam se, da ima marsikdo tehtne razloge, zaradi katerih se ni vpisal v zadrugo, oziroma je to storil z minimalno kvoto 50.000 lir. Recimo: za študente, upokojenke, brezposelne in še marsikoga je 50.000 lir kar lepa vsota in je torej hvalevredno, da so jo glede na svoje finančne zmogljivosti vložili v Zadrugo

2 ⇨

(Foto: Tomaž Susič)

**Uredništvo in sodelavci Rasti
želimo vsem bralcem vesele in
brezskrbne poletne počitnice.**

go. Kaj pa če to isto primerjavo prenesemo na kak drug družbeni razred? Ne vem, kateremu zamejskemu radio-televizijskemu časnikarju, bančnemu uslužbencu, podjetniku (vsaj med tistimi, ki so še ostali) in zakaj ne tudi odvjetniku ali zdravniku, ne vem komu bi vsota 200-300 ali 500.000 lir delala prevelike preglavice. Res ne vem komu...

Tistim pa, ki se niso vpisali v Zadrugo... "zato ker ne bomo dajali denarja onim, ki so 50 let kradli" bi rada povedala naslednje: gotovo je bila v teh 50 letih tudi znotraj Primorskega dnevnika narejena marsikatera napaka, vseeno pa se mi zdi bolj pametno postati član Zadruge Primorski dnevnik in dati tako svoj doprinos k pisanju tega novega poglavja našega edinega zamejskega dnevnika, kot pa (iz maščevanja?) stalno podžigati ogenj medsebojnega spora. Morda pa je le potrebno, da v kritičnih trenutkih obrnemo stran in pustimo za sabo neprijetne spomine. Ko bosta PD in nasploh naša manjšina plavala v mirnejših vodah, si bomo morali vsi vzeti čas in se trezno, z nekaj distance zamisliti nad svojo polpreteklo zgodovino. To moramo narediti vsi, trezno in z nekaj distance.

Poljanka Dolhar

Živahni in pestri večeri v klubu

Zadnji mesec sobotnih srečanj v SKK-ju je bil nadvse pester in živahen. V maju se je namreč zvrstilo nekaj res raznolikih in prijetnih sobotnih večerov. Na prvo soboto v maju je prof. Ivan Verč iz prevajalske šole v Trstu zaključil niz predavanj, ki naj bi iz zgodovinskega ali literarnega kota osvetlila ruski svet. Profesor je tokrat spregovoril o glavnih motivih, ki se pojavljajo v najbolj poznanih ruskih romanih. Naslednjo soboto, 10. maja, pa so si klubovci ogledali film *Mission: Impossible*, celovečerni film, ki pa je bil posnet po istoimenski televizijski nanizanki, ki so jo vrteli v šestdesetih letih.

Izreden večer so klubovci doživeli 17. maja. V klubskih prostorih se je namreč predstavil zanimivi Joseph Rakotorahalahy, ki sicer že več let živi v Ljubljani, kjer je tudi doštudiral univerzo, a je rojen v Madagaskarju. Preko diapozitivov, petja in igranja na tipična afriška glasbila, na katere ga je spremljal kolega iz Japonske, je Joseph spregovoril o svoji življenjski izkušnji - najprej glasbenik na Madagaskarju, potem inženir v Ljubljani, o domači, afriški zemlji, o njenih lepotah,

Joseph Rakotorahalahy.

posebnostih in o socialnih oziroma ekonomskih težavah, s katerimi se spopada v zadnjih desetletjih.

V soboto 24. maja so se klubovci preselili v prostore Kulturnega doma v Trstu, da bi sledili proslavi ob petdesetletnici Radijskega odra. Na prireditvi sta bili med drugim nagrajeni radijski igri, ki sta zmagali na razpisu RO za najboljšo radijsko igro ob priliki tega jubileja. Sedanji člani RO so potem tudi uprizorili nekaj odlomkov iz nagrajenih iger.

V soboto, 31. maja, je mladi Tržičan, Marco Civardi, preko diapozitivov predstavil počitniško razpoložnim klubovcem prekrasno otočje Maldivov in njegov pomorski svet. Večer je pritegnil prav lepo število obiskovalcev.

Letošnjo klubovsko sezono je sklenila predpremierska uprizoritev drame *Tajno društvo* PGC, ki je potekala v prostorih rojanskega Marijinega doma. Delo je po Ingoličevi predlogi priredila in režirala mentorica SKK-ja Lučka Susič, pri uprizoritvi igrice pa sta sodelovali mlajša in starejša generacija klubovcev.

Za letošnjo sezono je s tem vse. Želim vam prijetne počitnice, Klub pa bo ponovno z vami prihodnjo jesen.

Nadia Roncelli

Predavatelj z Madagaskarja v klubu.

Preživimo skupaj poletne počitnice

Še je čas, da se mladi odločite, da preživite delček svojih počitnic na nov, morda za koga nekoliko neobičajen način, in sicer tako da se udeležite katere od pobud, na katere vas opozarja Mladinski odbor Slovenske prosvete. Nudimo vam informacije o pobudah, ki jih tudi zamejski mladini ponujajo nekatere mladinske in študentske organizacije iz Slovenije. Lahko se torej udeležite potovanja, izletov in poletnih tednov v prijetni družbi sovrstnikov iz cele Slovenije.

POTOVANJA po ugodni ceni ponuja ŠTUDENTSKA ORGANIZACIJA UNIVERZE v Ljubljani. Na voljo je velika izbira: ZDA (od 11.8. do 21., oz. do 31.8.), Češka in Slovaška (4.8.-12.8.), Egipt (11.7.-2.8.), po planinah soške fronte (23.-28.7.), s kolesi po Pomurju, Prekmurju in Porabju (16.-21.7.), Sicilija in Sorrento (7.-20.7.), Skandinavija (31.7.-13.8.), Irska (10.7.-22.7.), Grčija (12.7.-2.8.), Turčija (10.-24.8.), Škotska (3.-15.7.), Romunija (2.-16.8.), Južna Poljska (18.-24.8.).

Na POLETNI TABOR V IZOLI vabi Združenje katoliških študentov iz Ljubljane. Od 3. 8. do 8. 8. Poleg kopanja, zabave, družabnosti, izletov, bo tudi duhovno-izobraževalni program, ki ga bosta vodila g. Milan Knep in p. Marko Rupnik.

TRADICIONALNO PEŠROMANJE MLADIH K SV. IGNACIJU NA POHORJE iz treh smeri - Gospe Svete, Murske Sobote in Moravc. Od 21.7. do 17.7. Prireja Skupnost krščanskega življenja. Prijave do 13.7. zbira: Blaž Dobre, Vodnikova 279, 1000 LJUBLJANA, tel +386 (0)61 571 308 (ob ponedeljkih in torkih od 13. do 15.ure)

DUHOVNE VAJE ZA ŠTUDENTE: 13.7. - 20.7.; Logarska dolina (Vinko Kobal)

13.7. - 19.7.; Klanec pri Kozini - Biblični teden (p. Milan Bizant in p. Andrej Benda)

20.7. - 27.7.; Stržišče (Vinko Kobal in Joze Jakopic)

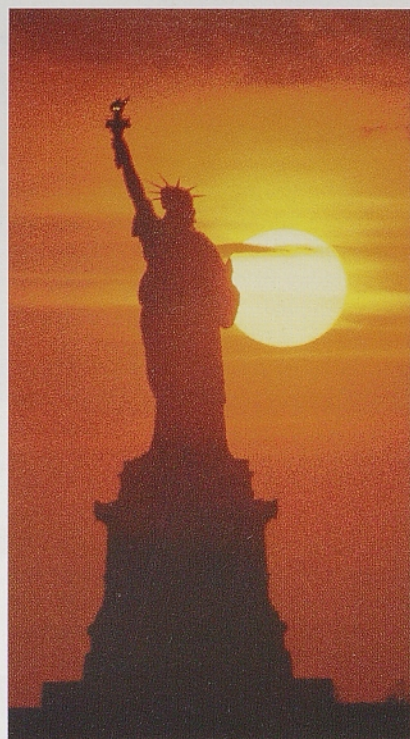
- 28.7.; Po Franciškovih krajih (p. Marjan Čuk)

21.9. - 29.9.; Brinjeva Gora (dr. Ivan Štuhec)

DRAGA MLADIH v parku Finžgarjevega doma na Opčinah pri Trstu, od 4. do 6. sept. Predavanje in okrogli mizi na temo "Prihodnja postaja: Evropa!", kulturni in družabni program. Za mlade iz zamejstva, zdomstva in Slovenije.

Za vse informacije in prijave tel. št. 370846 (urad Slovenske prosvete), Francesca (226923), ali 211551 (Breda).

Breda Susič

Skupnica mladih iz Trsta in Gorice se je že odločila za potovanje v Ameriko! Šou - turizmom: lahko se ji pridružiš!

DRAGA MLADIH '97

Letos septembra bo potekala 7. Draga Mladih z naslovom Naslednja postaja: Evropa! Študijski dnevi se bodo odvijali v parku Finžgarjevega doma na Opčinah, blizu Trsta, od četrтка, 4.9.1997 popoldne, do sobote, 6.9.1997, zjutraj. V programu so predvideni uvodno predavanje z naslovom "Kulturni in duhovni temelji Evrope" ter dve okrogli mizi. Na prvi bodo nastopili predstavniki držav, ki so že vključene v EU in sicer predstavniki Italije, Nemčije, Avstrije, Velike Britanije in Francije, na drugi pa slovenski strokovnjaki z različnih področij, in sicer: Ivana Suhodolc, vodja tiskovnega urada za manj razširjene jezike v Bruslju, Borut Pahor, predsednik Združene liste socialnih demokratov in poslanec v slovenskem parlamentu, Andrej Aplenc, član gibanja 23. December in Franci Križanič, univerzitetni profesor ekonomije in Franc Zagožen, član Ljudske stranke in poslanec v slovenskem parlamentu.

Poleg skupnega razglabljanja o pomenu EU za zamejstvo, Slovenijo in svet, bodo imeli udeleženci še priliko, da se udeležijo kulturnega večera, izleta in družabnega srečanja z zabavo.

Ker je letošnja tema zelo aktualna, ker vam študijski dnevi nudijo možnost, da se srečujete z drugimi mladimi in skupaj s predavatelji obravnavate zanimive teme, si razjasnite morebitne dvome in izpostavite svoje misli, upamo, da se boste v čim večjem številu odzvali tej pobudi. Podrobnejše informacije lahko dobite na uradu Slovenske prosvete tel. 0039-40-370846, od ponedeljka do petka od 9.00 do 17.00.

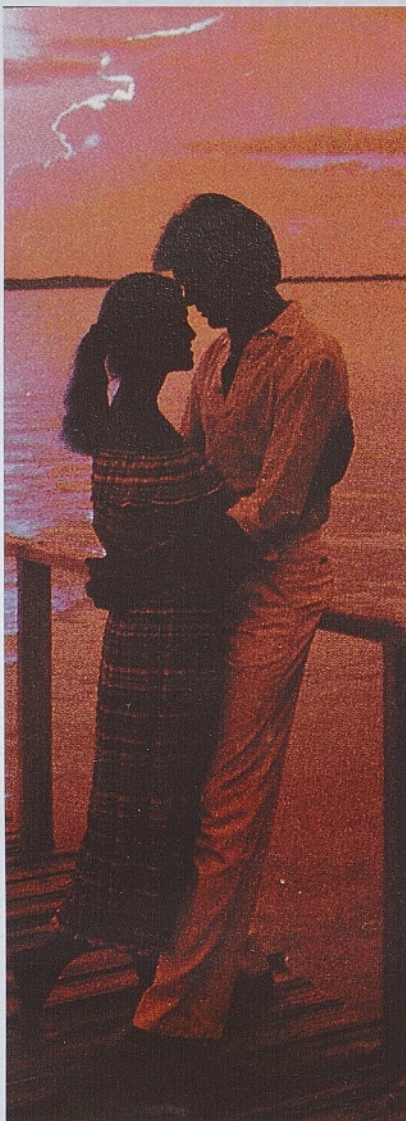
Francesca Simoni

Kontracepcijska sredstva ...in še kaj

Kontracepcijska sredstva so večkrat neprijeten argument. Obravnava jih, pomeni dotikati se najintimnejše plati našega življenja, se pravi spolnosti. Osebnostno spolno življenje pa je pri večini zelo delikatna tema zato, ker se človek v trenutku, ko se tako izpostavi - zavestno ali pa ne - zaveda, da je skrajno ranljiv, pa naj bo to iz fizičnega, čustvenega ali pa psihološkega vidika. Iz tega razloga je lahko spolni odnos najstrahotnejši in najbolj boleč način trpinčenja, kot pa je lahko tudi najnežnejši in najlepši način izražanja svojih čustev. V večini primerov pa je vsekakor prisoten tudi strah pred eventualnimi nezaželenimi posledicami kot npr. strah pred okužbo ali pa strah pred nenačrtovano nosečnostjo. Tokrat sta torej cilja "Prometejevega ognja" predvsem osveščanje in pa spodbuda k razmišljanju.

Spolno občevanje kot tako ima kot primarni namen ohranjanje človeške vrste. Človek pa kot razumno bitje in kot bitje, ki ima za bistvene sestavine življenja čustva, nima spolnih odnosov izključno za to, da bi ustvarjal nova življenja, ampak tudi z namenom, da s tem dejanjem izraža svoja najgloblja čustva (če, kar se tega tiče, ne prišteva mo nasilja in pa golega telesnega uživanja). Vzemi torej v poštev imaginarni par, ki doživlja spolne odnose kot telesno in čustveno dopolnjevanje.

Pri tem nastopi že prva težava, če je par katoliško usmerjen. Uradno namreč Cerkev ne odobrava ne spolnih odnosov pred poroko in niti uporabe večine kontracepcijskih sredstev. Izjema je Ogino-Knausova metoda, pri kateri mora dekle stalno opazovati različne spremembe v svojem telesu in dnevno meriti telesno temperaturo. Znano pa je tudi, da ni ta metoda zelo zanesljiva, saj zahteva od ženskega telesa skrajno "točnost" in stalnost, ki pa je zelo redka. Kot drugo varjanto lahko par vzame v poštev prekinjeno občevanje, ki pa je po mnenju zdravnikov nezanesljivo, ker v največ primerih

pusti fant v dekletu - preden se umakne - zelo majhno količino predsemenske tekočine, ki je prav tako plodovita kot sama semenska tekočina. Naš par se mora torej posluževati najskrajnejše kontracepcijske metode, se pravi abstinence, če noče imeti otrok. Lahko pa se poslužuje omenjenih metod - varnih dni ali pa prekinjenega občevanja, pri katerih pa mora biti pripravljen srečati se tudi z nenačrtovano nosečnostjo. Cerkev skuša na tak način uvajati pare v - na videz - zrelejše in pa trdnjše skupno življe-

nje, zrelejši pristop do življenja samega in pa v zrelejši oziroma odgovornejši odnos do spolnosti same. S tem pa, da ne odobrava npr. kondoma, avtomatično "nasprotuje" tudi preventivi pred različnimi boleznimi, kot je npr. AIDS.

Vsekakor, če naš par ni katoliško usmerjen ali pa se cerkvenih naukov ne drži tako strogo ima na razpolago celo vrsto drugih - umetnih - kontracepcijskih sredstev, ki pa so neprijemno učinkovitejša. Dandanes so najbolj uporabljeno kontracepcijsko sredstvo kondomi, čigar zanesljivost - v primeru pravilne uporabe in pa dobre kvalitete kondoma samega - je skoraj popolna. Skupaj z abstinenco in prekinjenim občevanjem je kondom najstarejše kontracepcijsko sredstvo (sicer v drugačni obliki je bil kondom uporabljen že pri Egipčanih). Tudi diafragma uporabljena s spermicidno kremo je zelo učinkovito preprečevalno sredstvo, le da je za punco dokaj neprijetna. Nadaljna varianta je maternični vložek, ki je postavljen v notranjost maternice, kjer lahko ostane tudi več let. Kot kontracepcijsko sredstvo je zelo učinkovito, ni pa zelo uporabljeno, ker večkrat povzroča dekletom težave. Poleg tega je - skupaj s splavom - najbolj nasprotovano kontracepcijsko sredstvo, ker odstranjuje že oplojeno jajčece. Svetujejo ga predvsem v državah, kjer si prebivalstvo ne more privoščiti stalnega kupovanja preprečevalnih sredstev in kjer se skuša preprečiti nadaljne naraščanje števila prebivalstva. Nazadnje se lahko naš par poslužuje še raznih najnovejših kemičnih "izumov", kot so na primer hormonske tablete ali pa emko pene. K sreči pa so v zadnjih letih izumili naravno, s pomočjo katere je mogoče ugotoviti plodne oziroma neplodne dneve pri dekletu. To sredstvo verjetno ne bo izzvalo večjih polemik v cerkvenih krogih: izum ima zelo visok odstotek zanesljivosti, je naraven - se pravi, da kemično ne posega v žensko telo in dopušča popolno svobodo med spolnim odnosom kot takim.

Foto P. Cvelbar

Edina črna pika te naprave je dejstvo, da ne brani pred spolnimi boleznimi.

Ob koncu navajam še statistiko o zanesljivosti različnih kontracepcijskih metod:

Hormonske tablete	99-99,9%
Maternični vložki	95,5-99%
Kondomi	95-97%
Naprava za merjenje odstotka hormonov	94,5-95%
Diafragma s pasto	89-95%
Emko pena	88-93,5%
Prekinjeno občevanje	30-50%
Naravna metoda	30-50%

Svet se naglo spreminja in z njim tudi pogled mladine nanj. Z večjo svobodo mišljenja in izražanja se pojavijo med mladimi različni zorni koti tudi na svet spolnosti. Tako srečamo mlade, ki se vračajo k načinu razmišljanja prvotnega človeka, ko je spolnost pomenila izključno zadovoljevanje hrepenenja po telesnem uživanju, mlade, ki se vračajo k načinu razmišljanja srednjega veka, ko je bila glavna naloga ženskega telesa ustvarjanje novih življenj in mlade, ki jim spolnost pomeni čustveno in telesno dopolnjevanje, s katero se partnerja - tudi potom uživanja - najtesneje zblížata drug drugemu in s katero se lahko v skupni harmoniji ustvari tudi novo življenje ...če je pripravljenost za to.

Za sestavo tega članka se iskreno zahvaljujem duhovniku, ginekologinji in parom, ki so sodelovali z namenom, da se mladim spregovori o tako delikatni temi. Na svojo osebno priprošnjo pa bodo ostali anonimni.

Erika Hrovatin

RAST, mladinska priloga Mladike,
34133 Trst, ulica Donizetti 3
Pripravlja uredniški odbor mladih.

Pri tej številki so sodelovali:
Poljanka Dolhar, Rok Oppelt,
Nadja Roncelli, Erika Hrovatin,
Breda Susič, Francesca Simoni
Štefan Pahor, Jadranka Cergol,
Andrej Zaghet in David Bandelli.

Številko je uredila Nadja Roncelli.

Trst, junij 1997

Tisk Graphart
Drev. G. D'Annunzio 27/E,
Tel. 040/772151

ŠOLA

NEKAJ O ŠOLI

14. junija se je zaključilo šolsko leto, v katerem je bilo mnogo novosti. Letos so na primer na šoli Prešeren tako imenovani 'zeleni tedni' nadomestili vsakoletne večdnevne izlete po italijanskih mestih. Nekateri dijaki so mnenja, da so ti alternativni izleti uspeli, marsikateri dijak pa primerja letošnje 'zelene tedne' z neuspešnim skavtskim ali taborniškim taborom. Osebo pa sem prepričan, da bi dijakom dosti bolj koristil ogled italijanskega mesta kot tak teden v naravi in to velja še posebno za tiste, ki nimajo drugih možnosti, da bi si jih ogledali.

Letos so pouk na liceju Prešeren večkrat motila dela. Zdi se mi nezaslišano, da pokrajina dopušča podjetju, da prične z deli šele ob pričetku pouka in ne med poletnimi počitnicami, ko je stavba popolnoma na razpolago delavcem. Dela so bila večkrat tako hrupna, da se je marsikateri dijak, profesor ali član neučnega osebja pritoževal. Več dni so bili hodniki na šoli brez oken, tako da se je 'zelo prijetna' januarska klima nasadila v šolske prostore.

Protagonist letošnjega šolskega leta je bil minister šolstva Prodi jeve vlade Luigi Berlinguer. Slednji je skušal namreč uresničiti načrt nove šolske reforme. Temelji sedanje šolske ureditve so v Gentilejevi reformi iz leta 1923 in v Bottajevi iz leta 1936. Zaradi starosti te ureditve se popolnoma strinjam z ministrom Berlinguerjem glede nujnosti preosnove, vseeno pa minister večkrat pretirava. Že od prvega dne, ko je bil na svoji delavni mizi sem se zavedel, da hoče našo šolo posodobiti po ameriškem zgledu. Po mojem mnenju je to prevelik skok bodisi kar se tiče profesorjev bodisi kar se tiče denarja. Na šole prihajajo nove generacije profesorjev, ki še niso vajeni poučevanja v moderni šoli in bi zato moralo ministrstvo organizirati

datne izpopolnjevalne tečaje, ker se bodo letni programi pri predmetih bistveno spremenili. Na žalost je na šolah še razviden negativen vpliv šolnikov, ki so diplomirali v sedemdesetih letih. Le redki so v teh letih napolnili vrzeli na lastnih interesnih področjih in v splošni kulturi.

Razburila me je seveda uvedba mature z vsemi predmeti, saj bom sam med žrtvami. Osupnil pa sem nad brezbriznostjo dijakov. Obstaja več možnosti za to brezbriznost: 1) slovenski dijaki ne sledijo tem zadevam; 2) ne morejo protestirati, ker je minister član stranke za katero 'simpatizirajo'; 3) jim je vseeno. Resnejša matura je sicer potrebna, bojim pa se improvizacij; še zlasti prva leta bomo mi dijaki kot poskusni kunci.

Posodobitev pouka bo namreč dolgoletna zadeva. Naj omenim samo, da si minister Berlinguer zamišlja za vsakega dijaka posebno delavno mizo s sodobnim računalnikom povezanim z Internetom. Na računalniku bi bil nastavljen poseben cd rom, s pomočjo katerega bi se dijaki učili. Za to delo bi minister potreboval minimum 4000 milijard lir, in ko bi bila dela končana, bi bili računalniki zastareli.

Pred nekaj dnevi je prišla na dan 'afera o cd romu'. Pisatelj, profesor, in semiolog Umberto Eco je namreč svetoval Berlinguerju cd rom za poučevanje. Lastniki enega podjetja, ki proizvaja cd rom, pa so 'slučajno' bivši učenci romanopisca. Po ostrih kritikah nekega časopisa se je Eco skušal izvleči iz zagate z dolgim, objavljenim člankom: 'Vi racconto come sono diventato un mostro'.

Preosnova je torej potrebna, uvedba pa bi morala biti postopna za učinkovito pripravo šolnikov in dijakov.

Rok Oppelt

Tajno društvo PGC

Že na prvih letošnjih sestankih gledališkega krožka SKK so se mlajši klubovci z mentorico Lučko Susič domenili, da bi uprizorili poleg igre "Male dame", ki je bila namenjena bolj izkušenim igralcem, odrsko priredbo Ingoličevega mladinskega romana "Tajno društvo PGC". Za pomoč pri tehnični realizaciji so spet zaprosili Radijski oder, ki je tudi letos, navkljub velikim obveznostim zaradi priprave akademije ob petdesetletnici, nudil pokroviteljstvo predstavi. Sceno je postavila Magda Samec. Igrico je dramatisirala, posodobila in režirala Lučka Susič. Premiera igrice je bila predvidena za marec. To pa ni bilo mogoče, ker so bili ves božični čas nekateri igralci še zaposleni s ponovitvami lanske igrice "Zvezdica za očka".

Vsebina Ingoličevega romana je marsikomu že poznana: ko si je nekoga dne dijak Miha Potokar (Ivo Lachi) spet pridobil "cvek" v šoli, se je s prijateljem Metodom (Erik Sancin) in Tomažem (Rok Oppelt) domenil, da ustanovijo tajno društvo, ki bi bilo osnovano na kraji žebličkov. Ime društva PGC je kratica dveh latinskih

besed: glagola pingo (risati) in samostalnika clavus (žebelj).

Igra se začne s prizorom v šoli, ko razredničarka Vejica (Breda Susič) sprašuje Miho, če je on res predsednik tajnega društva PGC. Miho, ki je v vidni zadregi, skušata braniti Metod in Tomaž, vendar kmalu popustita in priznata, da sta bila tudi onadva člana tajnega društva. Sošolci Tatjana (Veronika Špacapan oziroma Miriam Čermelj), Maja (Ketty Furlan), Tina (Jasna Legiša) in Boris (Sandi Vato-vani) spodbudijo Vejico (dijaki so ji nadeli ta vzdevek, ker jih neprestano opozarja na vejice), naj jim naloži kazenski spis in ta jim res ukaže, naj za kazen napišejo prosti spis o "zgodovini" tajnega društva. In prav ta kazenski spis je vsebina celotne igrice.

V njej nastopajo še osorni sluga Fiks (Mitja Petaros), ravnatelj (Matjaž Rustja) in stroga profesorica latinščine Cerberus (Alenka Štoka), ki imajo sicer tajno trojko na sumu, vendar pa se Tomažu posreči, da v najhujšem trenutku spretno reši položaj.

V Mihovem domačem okolju pa srečamo še nepriljubljeno tajnico hišnega sveta, Karfijolo (Nadja Roncel-

Znamenje ob poti na Sv. Višarje. Svete maše so v svetišču ob delavnikih ob 12. uri, ob nedeljah in praznikih pa ob 9.30, 10.30, 12., in 15. uri. Na svidenje na Sv. Višarjah!

li), ki bi rada spravila iz stanovanja Mihovo mamo (Sara Perini), Čepona (Aleksij Štoka), strastnega in dobrosrčnega zbiralca ur, ter malo Silvico (Urška Danev oziroma Nada Petaros), ki v zapletu dogajanja le za las ne odkrije tajnega društva.

Zarota, ki se začne z Župančičevo Žebljarsko in Mihovimi cveki, nadaljuje pa z naknadnim skrivnostnim dogajanjem, ki buri duhove v šoli in doma, se srečno in zabavno konča.

Premiera igre je bila 8. junija v Marijinem domu v Rojanu (prav tam je bila večer prej predpremier). V tej sezoni bomo igro ponavljali samo še enkrat, in sicer na festivalu amaterskih gledališč v Mavhinjah, kjer bomo nastopali v ponedeljek, 30. junija, kot zadnji v tistem večeru. Člani igralske skupine, ki imamo v načrtu še mnogo ponovitev v prihodnji sezoni, želimo vsem gledalcem mnogo užitka pri ogledu predstave.

Rok Oppelt

Člani tajnega društva PGC v razredu na rojanskem odru.

Film Petra Jacksona

Filmi vrste "horror" so vedno veljali med navadnim občinstvom za nesprejemljivo obliko prikazovanja vsega tistega, česar se človek in človeštvo boji od prazgodovine dalje: strah pred neznanim, pred vsem tistim, čemur ne znamo dati odgovora. Filmski medij je kot nalašč ustvarjen, da nas potegne v središče skrivnostnega, neznanega in pa predvsem pošastnega, iz druge strani pa je filmska zvrst "horror" tista, ki se najbolj približa bistvu filmske umetnosti: ustvarjati namišljene in, zakaj ne, tudi nemogoče situacije. "Horror" je zvrst, ki spada po mnenju velike večine občinstva v drugorazredno filmsko kategorijo, prav zato, ker je velika večina ljudi izbrisala iz svojega osebne sveta prav ta občutek strahu, ki ga imamo pred skrivnostnim. Na srečo ostaja še nekaj takih oseb, ki se sprašujejo, kaj je onstran in ki jih je strah pred neznanim. Te osebe so tudi filmski režiserji, Stanley Kubrick, George Romero, Ridley Scott, Sam Raimi, David Linch...

Nazadnje se je prikazal s še nepoznane novozelandske filmske sce-

ne mladi režiser Peter Jackson. Prav v teh dneh se v italijanskih kinodvoranah predvaja njegov zadnji film "The frighteners", v italijanskem prevodu "Sospesi nel tempo". Peter Jackson bo večini bralcev neznan ime, saj so njegovi filmi spadali v tako imenovano B kategorijo, vsaj kar zadeva denarnih zmogljivosti produkcije. Z druge strani so bili ti filmi, vsaj prva dva, preveč kruta, demencialna, nasploh nesprejemljiva za razvajeno nežne okuse občinstva in kritike, navajene na Cannes, Benetke in Hollywood. Kdorkoli je videl filme "Bad Taste" (slab-okus), in "Brain dead", dobro ve, o čem govorim; litri in litri umetne krvi, razbite glave, iz katerih visijo kosi možganske materije, črevesja, ki letajo po zraku... Vseeno pa je Peter Jackson prišel pred oči velikih hollywoodskih producentov. Robert Zemeckis ga je poklical pod svoje okrilje in mu dal možnost, da je z velikimi sredstvi, s katerimi lahko razpolaga Hollywood, pokazal svetu svojo umetnost. Seveda se je režiser moral prilagoditi zahtevam Zemeckisa, vsaj do določene mere. "The frighteners" je pravi vrtinec komično-srhljivih si-

tuacij, v katerih je prostor za napete in zabavne trenutke ter trenutke, v katerih prideta na dan ljubezen in čustvo. Zgodba je kratkomalo neke vrste metafizični thriller, kjer se protagonisti stalno spopadajo s temačno gospo s koso (boj med življenjem in smrtjo).

Peter Jackson je eden redkih režiserjev, ki si danes upa iskati nove oblike v moderni filmski umetnosti; skratka se naš režiser igra s kamero in na koncu tudi z občinstvom. Zanimivo je odkrivati, kako Jackson citira in se sklicuje na velike umetnike preteklosti in sedanosti. Jasno je, da so njegovi modeli Kubrick, Linch, Sam Raimi, saj z lahkoto prepoznamo, kje in kako se jim je poklonil. Druga zanimiva točka tega filma je povratek na veliki zaslon igralca Michaela J. Foxa, ki je bil že nekaj časa odsoten s filmske scene. Večni najstnik Michael je v tem filmu trapasti in nekoliko sleparski lovec na strahove, ki prebivajo v domovih. Vloga je kot nalašč izrezana zanj, za njegovo mimiko in njegov nepozaben način hoje.

Skratka svetujem vsem ogled tega filma, četudi vam ni tako zelo pri srcu zvrst horror (sicer ne smatram ta film kot pravi horror), saj mislim, da je eden izmed boljših filmov v tem letu.

Štefan Pahor

ALKIMIST

Mesec dni je že minilo in ponovno se oglašam na straneh Rasti, da bi vam predstavila knjižno delo, po katerem boste lahko segli v dolgih počitniških dneh, ki jih imate pred seboj. Tokrat sem se odločila za avtorja, ki ni Evropejec, ampak doma iz Ria de Janeira in spada med 50 najbolj branih avtorjev. To je Brazilc Paulo Coelho, ki je zelo priljubljen avtor, predvsem zaradi svoje pripovedi Alkimist.

To je kratka zgodba o pastirju Jakobu, katerega oče sicer usmeri v bogoslovje, on pa se temu odpove, proda svoje imetje, kupi si nekaj ovac in si raje izbere mirno življenje na andaluzijskih planotah. A v tem svetu ga mučijo sanje o zakladu, skritem med mogočnimi egiptovskimi piramidami. Med svojimi vsakdanjimi dogodivščinami naleti na starega kralja, ki mu razkrije skrivnost Osebnih legend, to so želje, ki jih vsak človek skriva globoko v sebi in po katerih neprestano hrepeni. Na žalost pa se mnogi svoje Osebnih legende ne zavedajo in na svetu le životarijo. Pastir pa se pogumno odloči, da bo svojo Osebno legendo izpolnil, zato proda vse svoje imetje in

prepluje Gibraltarsko ožino. Na afriških tleh je popolnoma izgubljen, tako da ga celo oropajo. Po raznih dogodivščinah se nato mladi Jakob znajde v puščavi, na poti proti mogočnim piramidam, pri tem pa ga vodi le glas srca. Ob njem stoji nekaj časa tudi Alkimist, ki mu pomaga, da tudi sam spozna pravo skrivnost človeka: zdramiti mora magičnost, ki počiva v njem. Zaklad je torej pot, po kateri hodiš, in ne kraj, kamor si namenjen - edini učiteljji so ti ljudje, ki jih na svoji poti srečaš. Jakoba pa neprestano vodi misel, ki mu jo je kralj izrazil na začetku njegove poti: "Kadar si nečesa res želiš, stremi vse stvarstvo k temu, da bi se ti sanje uresničile."

Delo ni enostavno pripovedovanje dogodivščin, je veliko več, saj pisatelj vzporeja dogodke z anekdotami, ki neprestano spremljajo bodisi junake na svoji poti, kot tudi bralca pri odkrivanju sporočila te pripovedi.

Na koncu knjige je Jakob drugačen od pastirčka, ki se je napotil po zaklad, kot je drugačen tudi bralec, ki ob koncu knjige ne vzkligne samo "Kako lepa zgodba", ampak se enkrat toliko res počuti bolje, v sebi skriva občutek dobre volje in veselja, ki ti ga zapusti le malokatera knjiga.

Jadranka Cergol

Špela

Pisemeni izdelek je urejen, robovi so široki in razdalja med vrsticami je primerna. Le podpis je nekoliko oddaljen od celotnega besedila. Ritem v pisavi je zelo razgiban: grafolog ima tako občutek, da je pisec vse prej kot monotone in statične narave. Pisava je razvita in nekatere povezave med črkami so zelo originalne: ta dvojni podatek nam razodeva, da je pisec dosegel visoko zrelostno stopnjo.

Iz pisave je razvidno, da je omenjena oseba zmožna gledati na celotno sliko vsega, kar jo obdaja, ampak včasih (iz čustvenih razlogov) osredotoča svojo pozornost v podrobnosti. To se dogaja predvsem, ko stopajo v ospredje trenutki utesnjenosti: takrat se namreč pisec zateka v detajle, ker predstavljajo nekaj gotovega in oprijemljivega. Dojemanje novih informacij je hitro, čeprav včasih nekoliko površno in subjektivno. Vizuelni spomin je boljši od slušnega. Špela ima originalne ideje, je kreativna in je uspešna bodisi pri sintezi kot pri analizi informacij. Primerjava misli in dogodkov ji ne povzroča večjih težav, zato lahko rečemo, da ji leži tudi ustvarjanje asociacij. Pri delu je resna, vztrajna in natančna: rada izpeljuje do konca to, kar je začela, in ima velik čut za odgovornost. Zmožna je odločanja in tudi hitrega, sistematičnega in urejenega dela.

Na čustveni ravni je Špela ranljiva: pritisk njenega peresa na papir je namreč zelo neenakomeren, kar kaže na veliko občutljivost. Nenadno nagnjenje nekaterih črk na levo (v okviru splošnega nagnjenja besed na desno) izraža trenutke utesnjenosti in strahu, v katerih kontrola zavesti popusti in prevladajo podzavestne sile. Podpis je zaznamovan s lahkim pritiskom: ta podatek razodeva, da se Špela kaže drugim bolj samozavestno kot je v resnici. Levi rob lista je zelo enakomeren in razdalja med vrsticami je skoraj povsod enaka: iz obeh primerov je torej jasno, da razum prevladuje nad čustvi in da avtokontrola včasih onemogoča sproščeno obnašanje. Tudi sploščene črke, ki se zelo pogosto pojavljajo, kažejo na zelo močan čut dolžnosti, ki prevladuje nad čustvenim svetom. Delitev nekaterih črk na dva dela pa je izraz oddaljenosti med razumsko in čustveno platjo.

Špela je dobrega srca: prijazno in spoštljivo govori z bližnjim, posluša tuje nasvete (čeprav nazadnje večkrat odloča po svoji glavi) in je zmožna razumeti drugega. Njen odnos do bližnjega pa ni vedno sproščen: na eni strani omejuje njeno sproščenost avtokontrola in na drugi strani previdnost v odnosih z ljudmi. Pred drugimi bi rada izstopala, saj želi, da bi se ostali zavedali njene prisotnosti.

Zahvaljujem se ti in te prav lepo pozdravim -
 Špela, ker si želim uspešno napredovanje in izpolnjevanje v tvojem poklicu.

LITERATURA

Exodus

V daljavo sega
 moj pogled
 in išče
 svetlobo...

Obupani krik
 v temi
 med nevidnim
 ognjem.
 Moja duša gori,
 a mene ni
 več med
 vami...

V daljavo sega
 moj pogled
 in išče
 svetlobo...

Izumrli poet

Vsul sem
 se na
 kup izbrisanih
 resnic
 in zapravlil zadnje
 moči,
 ko sem hotel
 iz sebe
 izdihniti dušo,
 ni bilo mi dano,
 ker več
 me
 ne
 bo...

Katarza

Očistil sem
 svojo dušo
 v objemu ljubezni
 in brezmadežno
 se je svetila
 in sevala
 luč,
 ki je iz mojih oči
 prinašala ogenj,
 ki ni izgoreval.
 ...moje bistvo je
 ostalo čisto...
 in bil sem vesel.

David Bandelli

Utemeljitev nagrade:

Avtor pesmi je na letošnjem natečaju SKK prejel 2. nagrado z naslednjo utemeljitvijo: tri pesmi so napisane v izdelanem pesniškem jeziku in nakužejo iskanje in tudi zgubljenost mladega človeka. Čeprav so ti občutki pri mladih ustvarjalcih skoraj obvezni, so izraženi doživeto in se na koncu spontano prevesijo v mladostni pogum.